

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА**

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою університету,
протокол № 7 від 30.01.2018р.,
уведене в дію наказом ректора
№ 32-р від 30.01.2018р.

Із змінами і доповненнями,
затвердженими вченою радою
університету,
протокол № 4 від 26.11.2019 р.,
уведеними в дію наказом ректора
№ 260-р від. 26.11.2019 р.

Б.Б.Буяк

ПОЛОЖЕННЯ

про інклюзивно-ресурсний центр

Тернопіль – 2019

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення визначає основні засади діяльності інклюзивно-ресурсного центру Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (надалі – Центр).

1.2. Інклюзивно-ресурсний центр Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка створений на підставі рішення вченої ради університету та наказу ректора.

1.3. Метою діяльності Центру є покращення умов для отримання студентами з інвалідністю доступу до якісної освіти та інших послуг в університеті; здійснення підтримки батьків абітурієнтів, освітян, громадськості та сприяння впровадженню інклюзивної освіти в регіоні шляхом реалізації функцій Центру.

Функції Центру:

інформаційна:

- надання родинам, педагогам, зацікавленим особам актуальної інформації про соціальну і освітню політику держави (нормативно-правові документи на національному та регіональному рівні), програми і послуги щодо підтримки осіб з інвалідністю та особливими потребами, новітні освітні та реабілітаційні технології, кращий досвід в галузі інклюзивної та спеціальної освіти;
- виявлення, підтримка, облік студентів з інвалідністю;
- координація співпраці з всесвітніми, загальноукраїнськими, регіональними та місцевими установами з метою забезпечення студентам (учням) з інвалідністю доступу до якісної освіти, саморозвитку, формування життєвих компетентностей, працевлаштування, обмін досвідом;
- поширення інформації про ресурси забезпечення освітніх та реабілітаційних потреб дітей та молоді з порушеннями психічного та фізичного розвитку у місцях їх проживання;

консультативна:

- надання консультацій зацікавленим суб'єктам взаємодії про особливості розвитку, освітні та реабілітаційні потреби, створення належних умов організації інклюзивного навчання студентської молоді (учнів) з різними видами порушень психічного і фізичного розвитку;
- надання консультацій педагогам, які працюють із учнями та студентами з інвалідністю, порад з питань особливостей їх навчання, виховання, організації психолого-педагогічного супроводу навчальної діяльності за місцем здобуття освіти, надання навчальних, методичних матеріалів, допомоги у розробці індивідуальної програми розвитку;

навігаційна:

- надання допомоги батькам у вирішенні питань здобуття якісної освіти їхніми дітьми, які мають порушення в психо-фізичному розвитку, відповідно до їхніх освітніх потреб;
- організація юридичної підтримки і супроводу родин, за необхідності, відстоювання прав дитини на отримання якісної і доступної освіти шляхом роз'яснення правових можливостей батьків (осіб, які їх замінюють);
- отримання додаткових консультацій, спрямування до органів, які надають медичні та соціальні послуги, правове інформування;
- виявлення та отримання доступу до існуючих інших джерел допомоги та послуг, надання інформації про місце їх знаходження;

координаційна:

- організація, консолідація, та міжвідомче узгодження дій суб'єктів партнерської взаємодії у наданні послуг студентам (учням) з особливими освітніми потребами, користуванні реабілітаційними заходами, спрямованими на відновлення фізичного, психічного і соціального рівня життєдіяльності з метою сприяння інтеграції у суспільство.

1.3. Центр є структурним підрозділом Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

1.4. У своїй діяльності Центр керується Конституцією України, Конвенцією про права осіб з інвалідністю, Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про загальну середню освіту», «Про дошкільну освіту», «Про професійно-технічну освіту» іншими актами законодавства, цим Положенням, а також статутом університету, наказами ректора, постановами вченої ради університету, рішеннями ректорату, іншими нормативними документами.

1.5. Центр утворюється й ліквідується наказом ректора університету за рішенням вченої ради університету.

Структура Центру визначається цим Положенням та Додатками.

1.6. Центр є освітньо-консультативним, інформаційно-координаційним, корекційно-реабілітаційним, психолого-педагогічним, навчально-методичним підрозділом університету і здійснює свою діяльність у тісній співпраці з освітніми та медичними закладами, громадськими об'єднаннями, благодійними фондами, державними та муніципальними органами.

1.7. Центр провадить діяльність за принципами захисту прав людини, гуманності, законності, доступності освітніх послуг, конфіденційності, поваги до особистості, дотримання правил етики спілкування з особами з інвалідністю, нетерпимості до дискримінації, зокрема, за віком, статтю, інвалідністю тощо.

Центр надає послуги безоплатно в обсягах, визначених Положенням, та може надавати платні послуги в установленому законодавством порядку, які не суперечать Постанові Кабінету Міністрів про платні послуги, які можуть надаватися навчальними закладами, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної і комунальної форми власності.

1.8. Зміни та доповнення до цього Положення ініціюються керівником Центру, їхній зміст погоджується з проректорами та затверджується рішенням вченої ради університету.

Центр може бути ліквідований або реорганізований за рішенням вченої ради університету та наказом ректора.

II. ЗАВДАННЯ ЦЕНТРУ

Основними завданнями Центру є:

2.1. Вивчення, узагальнення та впровадження в педагогічну практику вітчизняного та світового передового педагогічного досвіду, запровадження інклюзивної та спеціальної освіти, сприяння відповідній діяльності державних і громадських організацій, батьківських асоціацій, благодійних фондів щодо підтримки інклюзії.

2.2. Ведення інформаційно-просвітницької діяльності шляхом проведення конференцій, семінарів, засідань за «круглим» столом, тренінгів, тематичних майстер-класів з питань організації надання психолого-педагогічної допомоги та підтримки учням та студентам з інвалідністю.

2.3. Взаємодія з місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, навчальними закладами, закладами охорони здоров'я, закладами соціального захисту, службами у справах дітей та молоді, громадськими об'єднаннями щодо виявлення та надання своєчасної психолого-педагогічної, соціальної допомоги учням та студентам з інвалідністю, в разі потреби, із залученням відповідних спеціалістів.

2.4. Формування джерельної бази, електронних ресурсів з проблематики інклюзивної освіти, створення інформаційної сторінки Центру в мережі Інтернет, присутність в соціальних мережах.

2.5. Проведення комплексної оцінки з метою визначення особливих освітніх потреб студента (учня), розроблення рекомендацій щодо програми навчання, особливостей організації психолого-педагогічної допомоги відповідно до потенційних можливостей психофізичного розвитку студента (учня).

2.6. Ведення реєстру студентської молоді, яка перебувають на обліку в Центрі.

2.7. Організація роботи з підвищення компетентності батьків щодо особливостей розвитку, навчання, виховання, участі їх у супроводі навчальної діяльності своїх дітей.

2.8. Надання консультативно-психологічної допомоги батькам (одному з батьків) або законним представникам дітей з інвалідністю у формуванні позитивної мотивації щодо розвитку їх дітей; ознайомлення із можливостями громадських організацій та об'єднань, які відстоюють права людей з інвалідністю та державних і муніципальних структур.

2.9. Надання методичної допомоги педагогічним працівникам дошкільних, позашкільних установ, закладів повної загальної середньої освіти, професійної (професійно-технічної) освіти, фахової передвищої освіти, вищої освіти та батькам (одному з батьків) або законним представникам дітей з інвалідністю та студентам з інвалідністю щодо особливостей організації надання їм психолого-педагогічної допомоги, організації навчальної діяльності, соціалізації, формування життєвих компетентностей; складання індивідуальних програм розвитку та навчання.

2.10. Організація тематичних майстер-класів, тренінгів з проблем етики взаємодії із людьми з інвалідністю.

2.11. Організація та проведення наукових досліджень, наукових конференцій, семінарів із проблем інклюзивної освіти; створення експериментальних науково-дослідних майданчиків на базі спеціальних та інклюзивних навчальних закладів з метою проведення наукових досліджень і апробації отриманих результатів.

2.12. Проведення експертно-комплексного аналізу освітніх закладів міста Тернополя та області відповідності вимогам і принципам інклюзивної освіти, їх відповідність вимогам архітектурної доступності.

2.13. Надання освітнім закладам консультативної допомоги в оцінюванні їх готовності до впровадження інклюзивної форми навчання.

2.14. Збір інформації про існуючі ресурси в місцевих громадах Тернопільщини для забезпечення додаткової допомоги особам з інвалідністю. Створення відповідної інтерактивної інклюзивної карти.

2.15. Підготовка та підписання Меморандуму щодо співпраці у впровадженні інклюзивної освіти між освітніми, державними та муніципальними органами, громадськими об'єднаннями, медичними та правовими установами.

2.16. Розробка та впровадження в навчальний процес університету дисциплін, що стосуються інклюзивної освіти.

2.17. Розробка та практичне впровадження у навчально-виховний процес університету (загальноосвітнього навчального закладу) сучасних психолого-педагогічних технологій допомоги студентам (учням) з інвалідністю з метою їх успішної адаптації в освітньому середовищі, ефективних методик організації педагогічної взаємодії, надання їм соціально-психологічної допомоги.

2.18. Проведення науково-методичних семінарів для викладачів психолого-педагогічних дисциплін, методик викладання фахових предметів із питань філософії інклюзивної освіти, соціально-психологічних аспектів адаптації учнів та студентів з інвалідністю; надання відповідних індивідуальних консультацій.

2.19. Проведення настановчих інструктажів для студентів-практикантів, скерованих на педагогічну практику в інклюзивні школи (класи) з метою формування інклюзивних компетентностей.

2.20. Залучення викладачів університету до стажування на тематику інклюзивної освіти.

2.21. Ініціювання питань щодо створення умов, відповідності простору університету та його прилеглих ділянок принципам архітектурної та середовищної доступності.

2.22. Створення та функціонування на базі університету ресурсної кімнати.

2.23. Сприяння створенню асоціації студентів з інвалідністю та особливими освітніми потребами; співпраця із іншими тематичними громадськими об'єднаннями.

2.24. Організація сертифікованих курсів для перепідготовки педагогічних працівників дошкільних закладів, закладів повної загальної середньої освіти, професійної (професійно-технічної) освіти, фахової передвищої освіти, вищої освіти з питань інклюзивної освіти.

2.25. Вивчення потреб і надання практичної допомоги педагогічним працівникам, які працюють в умовах інклюзії у дошкільній освіті, повній загальній середній освіті, позашкільній освіті, спеціалізованій освіті, професійній (професійно-технічній) освіті, фаховій передвищій освіті, вищій освіті. Участь у підвищенні кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, які працюють в умовах інклюзії, з видачею відповідних сертифікатів.

2.26. Підготовка проектних пропозицій, подання запитів із метою отримання індивідуальних (колективних) грантів на наукові дослідження, стажування; участь у спільних міжнародних проектах з проблем інклюзивної освіти.

III. СТРУКТУРА ЦЕНТРУ

3.1. Центр складається із штатних працівників, асоційованих членів та залучених фахівців (за необхідністю).

3.2. Керівництво Центром здійснює керівник, який призначається на посаду строком на три роки та звільняється з посади наказом ректора.

На посаду керівника Центру призначаються науково-педагогічний працівник, який має вищу освіту не нижче ступеня магістра та диплом психолого-педагогічних спеціальностей, а також спеціальної, корекційної освіти, дефектології і стаж роботи не менше п'яти років за фахом.

3.3. Керівник Центру:

- 1) планує та організовує роботу Центру, видає відповідно до компетенції, накази, контролює їх виконання, розробляє посадові інструкції фахівців Центру;
- 2) рекомендує до звільнення фахівців Центру відповідно до вимог чинного законодавства;
- 3) створює належні умови для продуктивної праці фахівців Центру, підвищення їх фахового і кваліфікаційного рівня, впровадження сучасних методик проведення психолого-педагогічної оцінки, новітніх технологій надання психолого-педагогічної допомоги дітям, учням та студентам з інвалідністю та особливими освітніми потребами;
- 4) розпоряджається в установленому порядку майном Центру та його коштами, формує та погоджує з керівником університету кошторис, укладає цивільно-правові угоди, забезпечує ефективність використання фінансових та матеріальних ресурсів Центру;
- 5) забезпечує охорону праці, дотримання законності у діяльності Центру;
- 6) представляє Центр у відносинах з державними органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями;
- 7) подає засновнику річний звіт про діяльність Центру.

3.4. Діяльність Центру забезпечують науково-педагогічні працівники, які мають вищу освіту не нижче ступеня магістра та диплом психолого-педагогічних спеціальностей, а також спеціальної, корекційної освіти, дефектології і стаж роботи не менше трьох років за фахом.

3.5. Асоційованими членами Центру можуть стати:

- батьки, законні представники дитини, учня чи студента університету з інвалідністю;
- спеціалісти інших галузей, які не є працівниками університету;
- представники державних та муніципальних органів;
- вітчизняні та закордонні представники, які мають досвід у впровадженні інклюзивної освіти, наданні комплексної допомоги особам з інвалідністю та їхнім сім'ям.

3.6. Фінансування діяльності Центру забезпечується за рахунок коштів університету, державного фінансування та власних надходжень (отримання грантів, виконання науково-дослідних робіт та ін.), не заборонених законодавством.

Центр має право на придбання та оренду обладнання, необхідного для забезпечення його функціонування.

3.7. Центр володіє та користується майном, оборотними коштами та нематеріальними активами згідно з чинним законодавством України, Статутом університету та цим Положенням.

IV. ВЕДЕННЯ ДІЛОВОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ЦЕНТРУ

4. Для організації та обліку роботи фахівці Центру ведуть документацію, зокрема: річний план роботи Центру, звіти фахівців Центру про результати надання психолого-педагогічної допомоги студентській молоді з інвалідністю та особливими освітніми потребами, журнал обліку заяв, журнал обліку консультацій тощо.

V. ПРАВА

Центр має право:

5.1. Самостійно визначати форми та методи роботи, які не суперечать Правилам внутрішнього трудового розпорядку університету.

5.2. Вносити на засідання вченої ради університету, ректорату, кафедр університету питання, що стосуються роботи Центру, створення умов для навчання студентів із інвалідністю та іншими освітніми потребами.

5.3. Здійснювати зв'язок з факультетами, органами студентського самоврядування, дошкільними, загальноосвітніми та спеціалізованими навчальними закладами міста Тернополя і області, органами управління освіти, іншими установами з питань діяльності Центру.

5.4. Проводити наукові дослідження з проблем інклюзивної освіти, створювати експериментальні науково-дослідні майданчики на базі спеціальних та інклюзивних навчальних закладів з метою розробки та впровадження у навчально-виховний процес університету (загальноосвітнього навчального закладу) сучасних психолого-педагогічних технологій допомоги студентам (учням) з особливими освітніми потребами та їхньої успішної адаптації в освітньому середовищі.

5.5. Організовувати семінари, конференції, тренінги, тематичні майстер-класи та інші заходи наукового і навчально-методичного характеру.

5.6. Створювати інформаційну, навчально-методичну, наукову бази літератури, періодичних видань, електронних ресурсів з проблем інклюзивної освіти.

5.7. Використовувати матеріально-технічну базу університету для здійснення своєї діяльності.

5.8. Використовувати у своїй діяльності кошти з джерел, не заборонених законодавством (у тому числі міжнародна фінансова і технічна допомога, міжнародні гранти).

5.9. Залучати, у разі потреби, додаткових фахівців, у тому числі, працівників медичних, соціальних служб, фахівців інших центрів, працівників дошкільних навчальних закладів компенсуючого типу, спеціалізованих закладів, навчально-реабілітаційних центрів.

VI. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

На Центр покладено відповідальність за такі дії як:

6.1. Невиконання або неналежне виконання завдань, передбачених даним Положенням.

6.2. Недотримання вимог чинного законодавства та локальних нормативно-правових актів, що регламентують діяльність Центру з питань інклюзивної освіти.

VII. ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРУ

7.1. Діяльність Центру припиняється в результаті його реорганізації (злиття, приєднання, поділу, перетворення) або ліквідації. Рішення про реорганізацію або ліквідацію Центру приймається вченою радою університету.

7.2. Під час реорганізації Центру його права, обов'язки та майно переходять до правонаступника, що визначається засновником.